

Veiledning: Hvordan skrive «kappen» til en ph.d.-avhandling

Godkjent i programstyre for forskerutdanning 15.02.17.

"Kappen" er teksten som sammen med de artiklene som skal inngå, utgjør ph.d.-avhandlingen som leveres inn til bedømmelse. Her er en kort «bruksanvisning» for skriving av kappen, med referanse til relevante kilder.

Kappen er et vitenskapelig dokument. Doktoranden er her eneforfatter, og det er således i kappen kandidaten skal vise sin selvstendighet som forsker. Dette innebærer å vise god og oppdatert oversikt over forskningsfeltet, formidle evne til kritisk vurdering av egen og andres forskning, demonstrere nødvendig metodisk kompetanse og reflektere over etiske forhold og valg i forskningsprosjektet. I tillegg skal doktoranden gjennom kappen vise hvordan de overordnede problemstillingene blir besvart gjennom de enkelte artiklene som inngår i avhandlingen. Kappen bør derfor supplere og utdype artiklene mer enn gjenta og oppsummere.

Regler for sitering gjelder også for kappen, herunder sitering av egne arbeider.

Retningslinjer og forskrifter

Noen retningslinjer for kappen kan man finne i «Veiledning for bedømmelse av norske doktorgrader». I denne heter det bl.a.: «I bedømmelsen av avhandlingen legges det spesiell vekt på om avhandlingen er et selvstendig og helhetlig vitenskapelig arbeid på høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon, behandling av litteratur og fremstillingsform. Det er spesielt viktig at det blir vurdert om materialet og metodene er tjenlige for de spørsmål som reises i avhandlingen, og om argumentene og konklusjonene som fremføres, er holdbare.

Avhandlingen skal bidra til ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at det vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur. Hvis avhandlingen er satt sammen av flere enkeltarbeider, må det dokumenteres og vurderes om de etter sitt innhold utgjør et hele. I slike tilfeller skal doktoranden i en egen del av avhandlingen ikke bare sammenfatte, men også sammenstille, de problemstillinger og konklusjoner som legges frem i delarbeidene i et helhetlig perspektiv og på den måten dokumentere sammenhengen i avhandlingen. Denne delen av avhandlingen er derfor meget viktig både for doktoranden og for komiteen i dens vurdering.»

Krav til avhandlingen er hjemlet i kapittel 4 i ph.d.-forskriften, men krav til kappen er ikke beskrevet i detalj der.

Hva anbefaler vi?

Våre anbefalinger til skriving av kappen er basert på forskrifter, egen erfaring og andres skriftlige råd. Fullstendig litteraturliste finnes på slutten av dette dokumentet.

Tittel på avhandlingen

Tittelen bør gjenspeile innholdet, i en balanse mellom det generelle og det detaljerte. I noen tilfeller vil det være informativt med en generell hovedtittel og en mer spesifisert undertittel.

Språk og omfang

Avhandlingen skrives på det språk som fremkommer i avtalen om opptak til ph.d.-programmet, som hovedregel engelsk. Disputasen kan skje på norsk/skandinavisk selv om avhandlingen er på engelsk.

Kappen bør være på 40-80 sider, med skrifttype Times New Roman, fontstørrelse 12 og linjeavstand 1,5-2. Referanseliste og de artikler som inngår i avhandlingen kommer i tillegg.

Kappens ulike deler

Innholdsfortegnelse (Contents)

Oversikt over innholdet i kappen. Bruk ikke mer enn tre nivåer med overskrifter.

Forord/Takk til... (Acknowledgements)

Her takkes og nevnes vanligvis alle som har bidratt til arbeidet. Kandidaten står fritt til å ordlegge seg, da innholdet her ikke inngår i bedømmelsen.

Liste over forkortelser og definisjoner (Abbreviations)

Maks en side med liste over forkortelser som er brukt i avhandlingen.

Liste over artikler (List of papers)

Fullstendig referanse eller angivelse av hvor i prosessen artikkelen er ved innlevering (for eksempel «submitted», «under revision», «accepted») for alle artikler som inngår i avhandlingen.

Sammendrag (Abstract)

Kort sammenstilling av bakgrunn, hypoteser, metode, hovedfunn og konklusjon(er) i avhandlingen. Maks én side. Teksten kan være ordnet i avsnitt, for eksempel «Background/Aims», «Methods», «Results», «Discussion/conclusions», der dette er ønskelig eller tradisjon. Norsk sammendrag kan følge det engelske om ønskelig.

Introduksjon (Introduction)

Her skal doktoranden vise god kjennskap til det aktuelle forskningsfeltet og gi et rasjonale for den overordnede problemstillingen og avhandlingen som helhet. Relevant empiri og teori, som utdyper de mer spesifikke innledningene i artiklene, bør inngå her. Teoretiske perspektiv som kan løfte den senere diskusjonen av funn til et høyere analytisk nivå kan også introduseres. Introduksjonen avsluttes med de konkrete overordnede og underordnede problemstillinger eller hypoteser.

Metode (Materials and Methods eller bare Methods)

Her skal det beskrives metodologiske og metodiske vurderinger, dvs. utdype valg av metodikk og forklare analyser mer i detalj om nødvendig. Utvalg, datainnsamling og eventuelle intervensjoner bør beskrives mens de tilhørende kritiske vurderinger tas opp i avsnittet Diskusjon. Etske overveielser hører også hjemme i metodekapitlet, inklusive nevning av nødvendige godkjenninger (se også avsnittet «Vedlegg» nedenfor).

Resultater (Results)

En kort oppsummering av artiklene, hver for seg eller samlet, med fokus på funn.

Diskusjon (Discussion)

Diskusjonen skal være på et overordnet nivå og vise avhandlingens hovedfunn og hva avhandlingen som helhet bidrar med i forskningsfeltet. Sammenhengen mellom enkeltarbeidene i avhandlingen bør komme tydelig frem. Nyere forskning og teoretiske perspektiv kan løfte diskusjonen til et høyere analytisk nivå og tydeliggjøre hovedfunn, men her er det viktig å passe på at man holder seg til det som er relevant for egne funn. Styrker, svakheter, begrensninger, kliniske og andre implikasjoner og forslag til videre forskning bør drøftes med utgangspunkt i avhandlingen som helhet.

Konklusjon (Conclusion)

Kort avsnitt om konklusjonene som avhandlingen som en helhet gir grunnlag for.

Referanseliste (References)

Referansene til avsnittene i kappen, formattert i henhold til fagfeltets tradisjoner.

Artikkel I-III (IV) (Papers)

Her kommer artiklene slik de er publisert eller foreligger som manus ved innlevering av avhandlingen.

Vedlegg (Appendix eller Appendices)

Her kan det også legges ved spørreskjema eller annet som er viktig for å forstå avhandlingen. Spørreskjema og instrumenter som ikke tidligere er validert eller publisert må legges ved. Eventuelle godkjenninger fra Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste, Regional Etisk Komite eller andre instanser vedlegges der dette er krav eller tradisjon i fagmiljøet.

Trykking og Errata

Husk at det er artiklene slik de fremstår ved innleveringen av avhandlingen som listes opp og tas med når den sendes til trykking. Eventuell publisering i mellomtiden får altså ingen konsekvens for bedømmelsen, men kan jo nevnes ved presentasjonen på disputasen.

Man kan følgelig ikke gjøre substansielle endringer eller rette feil etter innlevering, før trykking. Trykkfeil kan påpekes i et ark som legges ved avhandlingen med «Errata» («Erratum» om det bare er én feil) som overskrift.

Litteratur

Bjerknes, R. (2011). *Sammenstilling av PhD-avhandling ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, UiB*. http://www.uib.no/filearchive/sammenstilling_mof_fu280911-bjerknes.pdf

Forskrift for ph.d.-graden ved UiT Norges arktiske universitet:

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-10-25-1150#KAPITTEL_4

Holen, A. (2010). *Sammendraget til en doktoravhandling – sammenstilling av sentrale momenter*. Institutt for nevromedisin, NTNU. Personlig overlevering med tillatelse til sitering.

Krumsvik, R.J. (red.) (2016). *En doktorgradsutdanning i endring: et fokus på den artikkelbaserte ph.d.-avhandlingen. Kapittel 4*. Fagbokforlaget, Bergen. (Se anmeldelse ved Romundstad, P.R. i Tidsskrift for Den norske legeförening 2016:136;2025.)

Krumsvik, R.J., Øfstegaaard, M. & Jones, L.Ø. (2016). Retningslinjer og vurderingskriterier for artikkelbasert ph.d. *Uniped(01)*, 78-93.

https://www.idunn.no/uniped/2016/01/retningslinjer_og_vurderingskriterier_for_artikkelbasert_ph

Vaglun, P. (2010). Doktoravhandlingens sammenstilling - hva skal den inneholde? *Tidsskrift for Den norske legeförening*, 130(16), 1632-1634.

<http://tidsskriftet.no/2010/08/kronikk/doktoravhandlingens-sammenstilling-hva-skal-den-inneholde>

Veiledning for bedømmelse av norske doktorgrader (oppdatert august 2011):

<https://uit.no/Content/364768/veiledning%20til%20bed%C3%B8mmelse%20av%20norske%20doktorgrader%20180811.pdf>

